

אלף ישראלים הצביעו השבוע בבחירות הראשונות של 1965

קלפי נסיונית

אלף ילדיו היו הבחירות לכנסת השישית
מתקיימות השבוע, היה הרכב הח"כים בכנסת זו כדלהלן:

המערך השמאלי (מפא"י + אחדות העבודה + המפלגות הערביות הן קשורות במפא"י): 45 ח"כים, במקום 54 ח"כים בכנסת הנוכחית. כלומר: הפסד של 9 מנדטים.

המערך הימני (תנועת החרות + המפלגה הליברלית): 32 ח"כים, במקום 27 ח"כים שיש כיום לשתי מפלגות אלה בכנסת החמישית — תוספת של 5 מנדא"י.

כל הדתיים (המפלגה הדתית הלאומית + אגודת ישראל + פועלי-אגודת ישראל): 18 ח"כים, בדיוק כמספר הח"כים שיש למפלגות אלה בכנסת הנוכחית.

מפ"ם: 11 ח"כים, במקום 9 ח"כים בכנסת החמישית. תוספת של 2 מנדטים.

המפלגה הליברלית העצמי אית: 9 ח"כים, במקום 7 ח"כים. תוספת של 2 מנדטים.

מק"י: 4 ח"כים, במקום 5 בכנסת החמישית: הפסד של מנדט אחד. ח"כ נוסף היה נבחר, לפי הסכמי עו"דפי, מרשימת המערך הימני או ממפ"ם. אלה הן המסקנות המתקבלות מביצע מיוחד לחקר דעת-הקהל, שנערך השבוע על-ידי יחידת מחקר של העולם הזה.

החתך הנאמן ביותר

יה זה המיבצע הגדול ביותר מסוג זה ששנערך עד כה בארץ. נטלו בו חלק 1300 איש. הם היו מידגם המשקף, לפי נסיונות שנעשו בעבר, בצורה הנאמנה ביותר חתך של ציבור הבוחרים הישראלי. זוהי התחלת הנסיון השלישי המבוצע על-ידי העולם הזה לחקר דעת-הקהל לקראת מערכת הבחירות. בעבר ערך העולם הזה את מיבצע הקלפי הנסיונית לפני הבחירות לכנסת הרביעית והחמישית. התוצאות ב"מיבצעים אלה הוכיחו, כי את המידגם ה"נאמן ביותר של ציבור הבוחרים ניתן למצוא בין הנוסעים ברכבות על פני הארץ. ברכבות נוסעים חושבים ותיקים ואנשי עיריות הפיתוח, בני קיבוצים וסוחרים אמרי דים; בני כל הגילים, כל העדות וכל המעמדות.

יתר על כן: נסיון שאי-אפשר להגניב נוסעים לרכבת נוסעת, הרי שיטה זו מחו" סנת מפני כל אפשרות של חבלה או הו" נאה מצד מפלגה מעוניינת.

מיבצע הקלפי הנסיונית, שנערך בשיטה זו לפני הבחירות לכנסת החמישית, הוכיח את נאמנותו אחרי הבחירות. קלפי נסיונית זו ניחשה על כמעט מדויק את מספר הח"כים שתקבל כל מפלגה. היא מסעה הח"כים תקבל 10—9 ח"כים (קיבלה 9); אחדות-העבודה — 7—8 (קיבלה 8); מק"י 4—5 (קיבלה 5); אגודת-ישראל — 3—4 (קיבלה 4); פועלי אגודת-ישראל — 2—3 (קיבלו 2); ערביי מפא"י — 3—5 (קיבלו 4).

רק לגבי ארבעת המפלגות הגדולות טעה הקלפי — אך באחוז קטן מאוד. כך, למשל, ניחשה הקלפי הנסיונית שמפא"י תקבל 43—46 ח"כים (קיבלה 42). הליברלים — 20—18 (קיבלו 17); חרות — 16—14 (קיבלו 17); המפד"ל — 11—9 (קיבלו 12). תוצאות אלה הוכיחו מעל לכל ספק ש" ציבור נוסעי הרכבת בכל קהיה, מההח" חתך דימוגרפי של ציבור הבוחרים היש" ראלי, להוציא את ערביי ישראל, שאינם מרכים לנוסע ברכבות.

הערבים לא מיוצגים

תוצאה מכך אפשר להוסיף מקום של סטיית-תקן לגבי תוצאות הקלפי הנערכת ברכבת. מאחר שיש להניח שגם מק"י וגם ערביי מפא"י יקבלו בישוב הערבי אחוז

לפיכך ניתן עתה לעמוד, בפעם הראשונה, על השינוי שהקמת המערכים עשויה לחולל ביחסי הכוחות בכנסת השישית.

הזה הרכבות

ההצבעה בקלפי הנסיונית נערכה במשך ארבעה ימים: כיום החמישי והשישי של השבוע שעבר וביום הראשון והשני של שבוע זה.

קלפי מספר 1 נערכה ביום החמישי בבוקר, ברכבות מתלאביב לחיפה ומחיפה לתלאביב. קלפי מספר 2 נערכה באותו יום אחר-הצהריים, ברכבות מתלאביב לירושלים ומירושלים לתלאביב. קלפי מספר 3 נערכה ביום השישי בצהריים, ברכבות מתלאביב לירושלים וחזרה. קלפי מספר 4 נערכה ביום הראשון בבוקר ברכבות מתלאביב לחיפה. קלפי מספר 5 ביום הראשון אחר-הצהריים, שוב ברכבות מתלאביב לחיפה. קלפי מספר 6 נערכה ביום השני אחר-הצהריים, ברכבות מתלאביב לבאר שבע וחזרה עד לחיפה.

1300 איש השליכו את פתקי ההצבעה שלהם לתוך הקלפיות שהוגשו להם על ידי חוליות נידות שעברו ברכבות. מבין אלה היו 158 פתקים ריקים, עליהם לא צויין כל סימן. 6 פתקים נוספים נפסלו מאחר שסומנה בהם יותר מרשימה אחת. 4 פתקים נוספים לא נכללו אף הם בחישוב, מאחר שהצביעו בהם עבור רשימת מן ה"סוד". שלא נכללה בפתק ההצבעה, מאחר שטרם הודיעה על השתתפותה בבחירות לכנסת.

כתוצאה מכך נותרו 1133 פתקים כש" רים למנין. מתוך אלה ציינו 114 מצביעים המהיים 11 אחוז מכלל הקולות הכשרים,

אחרת. משמע: המערך אינו מושך קולות רבים חדשים, בעודו מפסיד רבים.

מבין מצביעי המערך הימני ציינו 67 כי הצביעו גם קודם לכן עבור מפלגות המערך. 53 ציינו כי בבחירות הקודמות הצביעו אחרת. משמע: מערך זו מושך כרגע קולות נוספים רבים מאוד.

מאותם שנתנו את קולותיהם לחיות הדתית, השיבו 70 בחיוב על השאלה אם גם בבחירות הקודמות הצביעו עבור ה" מפלגות הדתיות. רק 8 השיבו בשלילה. משמע: הציבור הדתי יציב מאוד. מבין בוחרים מפ"ם ענו 26 בחיוב, 12 בשלילה. מבין בוחרים מק"י 11 בחיוב, 4 בשלילה. מבין בוחרים הליברלים העצמאיים השיבו 15 בחיוב, 17 בשלילה. משמע: גם רשימה זו מושכת הרבה מאוד קולות חדשים, כנראה ממפא"י.

מבין הנמנעים השיבו 7 כי נמנעו גם בבחירות הקודמות. 21 ציינו כי בבחירות הקודמות לא נמנעו.

מפא"י יורדת, הימין עולה

תוצאה מכלל המיספרים שהובאו לי על יתן לסכם כיצד היו נראות תוצ" את הבחירות. אילו נערכו השבוע.

התופעות הבולטות ביותר המסתמנות לפי התוצאות הן:

• ירידת כוחו של המערך השמאלי בכ" 10%.

• עליית כוחו של המערך הימני ב" 18% בערך, לעומת ייצוגו בכנסת הנוכחית.

• הצלחה מפתיעה לרשימת הליברלים העצמאיים. וזוהי למעשה הסנסציה העיקרית של הקלפי הנסיונית השבוע. לפי תוצאותיה, לא רק שהליברלים העצמאיים ישמרו על

קלפי העולם הזה

קלפי	1	2	3	4	5	6	כל הקלפיות
סה"כ	235	133	134	300	103	228	1133
נמנעים	21	10	9	32	14	28	114
אחוזים של קולות כשרים:							
מערך שמאלי	34,1	39	34,4	40,7	41,6	35,5	37,4
מערך ימני	35,1	21,2	23,2	29,8	13,5	26,5	27
כל הדתיים	7,9	19,5	28,8	12	19,1	15	15,3
מפ"ם	11,7	8,9	6,4	9,3	10,1	9,5	9,5
מק"י	3,3	4,1	3,2	3	4,5	1,5	3,05
ליברלים עצמאיים	7,9	7,3	4	5,2	11,2	12	7,75
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

כוחם בכנסת הנוכחית, אלא אף יגבירו אותו בכ" 28%.

• מפ"ם תגביר את כוחה.

• המפלגות הדתיות ומק"י ישמרו על הייצוג שיש להן בכנסת הנוכחית.

לפי התשובות על השאלה הנוספת בפתק ההצבעה, ניתן גם להיווכח מהי הנטייה של תודת הקולות. קרוב למחצית הקולות, שיינתנו למערך הימני, יהיו קולות חושיים, שלא ניתנו לחירות ולליברלים בבחירות הקודמות. זוהי תופעה המצביעה על ההליך התברגנות בחלק ניכר מהישוב העברי, המשתקף על-ידי הצבעה עבור מפלגות ה" מייצגות את הימין. תהליך זה יהיה ניכר בעיקר בישוב החדש, שהתבסס בארבע ה" שנים האחרונות.

קולות המאוכזבים ממערך השמאל בין מפא"י לאחדות-העבודה, יינתנו בחלקם ה" קטן למפ"ם, וברובם הגדול לרשימת ה" ליברלים העצמאיים.

זהו סיכום העשוי לשמש לקה למטות והבטחות של המפלגות השונות, לקראת הבחירות לכנסת השישית.

שהם היו נמנעים מהצבעה, אילו נערכו הבחירות בשבוע זה. סימון ההימנעות נעשה במסגרת מיוחדת, שהופיעה על גבי פתק ההצבעה. אחרי הורדת קולות הנמנעים, נותרו 1019 איש, שהצביעו עבור רשימות, ושקולותיהם התחלקו לפי המיספרים ב" סבלה המתפרסמת בעמוד זה.

פתק ההצבעה כלל, הפעם, כמו בקלפי הנסיונית בבחירות לכנסת החמישית, שאלה נוספת המצביעים נתבקשו לציין אם הצביעו הפעם בעד אותה רשימה כפי שהצביעו בבחירות לכנסת החמישית. על שאלה זו השיבו רק 494 מתוך 1133 המצביעים ה" כשרים — כ" 43% מכלל המצביעים.

התשובות על שאלה זו הן מעניינות במיוחד, כיון שהן מצביעות על הנטייה של נידות הקולות בין המפלגות השונות. כך, למשל, ציינו 160 מתוך אלה שנתנו את קולותיהם עבור המערך השמאלי, כי גם בבחירות הקודמות הצביעו עבור המפלגות מהן מורכב המערך. רק 23 מתוך המצביעים עבור המערך השמאלי ציינו כי יצביעו בעדו, למרות שבבחירות הקודמות הצביעו

ההצבעה רק הרשימות המיוצגות בכנסת הנוכחית.

אולם החידוש הגדול ביותר, והחשוב ביותר, של המיבצע שנערך השבוע, הוא בכך שהופיעו בו, בפעם הראשונה, הרשימות כפי שאומנם יופיעו בבחירות לכנסת השישית. משתתפי המיבצע התבקשו להצי" בייע עבור המערכים, כפי שהם מתגבשים והולכים: המערך השמאלי — של מפא"י ואחדות-העבודה; המערך הימני — של חרות והליברלים; המערך הדתי — המפד"ל, אגודת-ישראל ופועלי אגודת-ישראל, מתוך הנחה שתיתכן חזית דתית משותפת עד לבחירות לכנסת השישית.

אומנם בשלב הנוכחי מתנהל המשא ומתן רק בין אגודת-ישראל לפועלי אגודת-ישראל, על הליכה משותפת לבחירות. אולם נסיון העבר לימד שקולות הציבור הדתי אינם עוברים לרשימות חילוניות, אלא נודדים בתוך המפלגות הדתיות. משום כך יש ל" ראוי את הקולות שניתנו לדתיים כנאמנים ליחס הבוחרים של כל המפלגות הדתיות גם יחד.